

NATURA 2000 IN SLOVAKIA - HOW CAN WE MAKE IT WORK FOR PEOPLE AND THE ECONOMY?

Prehľad Natura 2000 na Slovensku a jej význam pre nás

PREHĽAD

Do roku 2016 vrátane bolo v rámci Slovenska zaradených do sústavy Natura 2000 celkovo 41 chránených vtáčích území a 473 území európskeho významu. Sústava pokrýva okolo 12% z celkovej rozlohy krajiny. Cieľom sústavy Natura 2000 je ochrana druhov a biotopov európskeho významu cez tradičný spôsob využívania krajiny ako je extenzívna pastva, mozaikový spôsob kosenia, bioprodukcia a pod.

SOCIO-EKONOMICKÉ PRÍNOSY

Okrem ochrany biodiverzity to má aj pozitívny socio-ekonomický prínos pre miestnych obyvateľov. Napríklad v rámci realizácie projektu zameraného na ochranu motýľov bolo podporených minimálne 5 farmárov v regióne Bielych Karpát, ktorým boli zapožičané zvieratá (ovce, kozy, dobytok) a vybavenie (prenosné oplotenie a pod.) na zabezpečenie extenzívnej pastvy na vybraných lokalitách. Po odstránení náletovej vegetácie boli obnovené bývalé pasienky a lúky a miestne komunity ich môžu využívať napr. na produkciu kvalitného sena. Výsledky ochranných projektov mali pozitívny socio-ekonomický vplyv aj na viac ako 10 ďalších miestnych komunít (napríklad zvýšená

GENERAL INFORMATION

Slovakia belongs to the Alpine, Continental and Pannonian biogeographical regions. 12% of the country is covered by the Natura 2000 network, including 41 Special Protection Areas (SPAs) and 473 Sites of Community Importance (SCIs).

Natura 2000 in Slovakia supports protection of species and habitats based on traditional land use practices such as extensive grazing, mosaic mowing, organic and nature-friendly production.

SOCIO-ECONOMIC BENEFITS

Natura 2000 provides socio-economic benefits to local communities. For example, through a project focused on conservation of rare butterflies, a direct support to at least 5 farmers in White Carpathians Mountains was provided through purchase of traditional animals (sheep, goats, livestock) and grazing equipment (movable fence, other infrastructure)¹. By removing vegetation, former pastures and meadows were restored and allow local communities to benefit from hay production. Many other stakeholders have benefited from positive results of projects focused on biodiversity conservation. For example, more than 10 local communities along restored Danube oxbows due to improved tourism, fishing and improved quality of water².

1 LIFE09 NAT/CZ/000354 Protection of rare butterflies of on-forest habitats in the Czech Republic and Slovakia

2 LIFE07 NAT/SK/000707 Conservation of endangered bird species populations in natural habitats of the Danube inland delta

turistov a rybárov, zlepšená kvalita vody, apod.).

PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE

Za posledné roky sa vyskytlo viacero prípadov aktivít realizovaných v blízkosti ochranných významných lokalít, ktoré mali či už pozitívny alebo negatívny vplyv na druhy a biotopy európskeho významu. Snaha o úsporu energie (napr. formou rekonštrukcie a tepelnej izolácie budov) môže byť príčinou trvalého poklesu biodiverzity, najmä vtákov v mestskom prostredí. Naopak financovanie ochranných projektov zameraných na konkrétne druhy, napr. motýle môže viesť k obnove tradičného spôsobu hospodárenia (mozaikové kosenie, extenzívna pastva) a zlepšeniu socio-ekonomických podmienok miestnych obyvateľov.

ZAÚJÍMAVÉ Z AKČNÉHO PLÁNU

V apríli 2017 zverejnila Európska komisia Akčný plán pre prírodu, ľudí a ekonomiku. Tento plán definuje 15 aktivít zameraných na: (i) zlepšenie informovanosti a spojitosti so socio-ekonomickými cieľmi; (ii) budovanie politického vlastníctva; (iii) posilnenie investícií do siete Natura 2000; a (iv) zlepšenie komunikácie a zapojenia verejnosti. Ako významné pre Slovensko bolo vybraných nasledovných 8 aktivít:

ČINNOSŤ 1: Aktualizovať, vytvoriť a aktívne propagovať, vo všetkých jazykoch EÚ, návody na:

- postupy udeľovania povolení na menežment území a druhov ako aj návody špecifické pre jednotlivé rezorty;
- začlenenie ekosystémových služieb do rozhodovacích procesov.

CASE STUDIES

Over the last years, there have been several cases illustrating how activities implemented in the close vicinity of sites important for biodiversity can have a negative or positive impact on habitats and species of European Importance. For example, the activities aiming to save energy (e.g. thermal insulation of buildings) can result in a permanent loss of biodiversity, especially birds, in urban areas. On the other hand, financing conservation projects focused on critically endangered species (e.g. butterflies) can lead to a restoration of traditional land use practices (e.g. mosaic mowing, extensive grazing) and improvement of socio-economic situation of local communities in the regions.

RELEVANT FROM ACTION PLAN

We suggest to the Slovak government to focus primarily on the following actions from the Action Plan for nature, people and the economy:

ACTION 1: Update, develop and actively promote, in all EU languages, guidance on:

- site permitting procedures, species protection and management as well as sector-specific guidance;
- integrating ecosystem services into decision-making.

Slovak authorities should develop guidelines on procedures to obtain necessary permits, particularly regarding activities that may have a negative impact on species and habitats. Positive example is a guideline on permitting procedure for reconstruction of buildings, in which steps to protect species (mainly birds and bats) and their nesting and roosting sites are described in details. The guideline is used by the state authorities issuing the permits as well as by

ČINNOSTĚ 3: Zlepšenie informovanosti cez podporu efektívneho monitoringu a zabezpečenie prístupu verejnosti k údajom dôležitým pre uplatňovanie Smerníc (napr. prístup k satelitným snímkom získaným v rámci programu Copernicus).

ČINNOSTĚ 4: Doplnenie sústavy Natura 2000, predovšetkým so zameraním na morské ekosystémy (irelevantné pre Slovensko) a zavedenie nevyhnutných ochranných opatrení pre všetky územia.

ČINNOSTĚ 7: Vypracovanie akčných plánov pre druhy a biotopy, najmä pre najviac ohrozené druhy a biotopy a vybudovanie platformy zameranej na koexistenciu s vybranými druhmi (napr. veľké šelmy) pre dotknutých partnerov.

ČINNOSTĚ 8: Posilniť investície do prírody:

- Pomôcť členským štátom pri viacročnom

those subject applying for permits.

ACTION 3: Improve knowledge, including through enhanced and more efficient monitoring, and ensure public online access to data necessary for implementing the Directives (e.g. satellite imagery from the Copernicus program).

State authorities in Slovakia should secure necessary finances to carry out regular monitoring of Natura 2000 species and habitats in order to assess their conservation status and obtain data necessary for reporting to the European Commission. An intensive monitoring was carried out in 2012-2014, with involvement of professional conservationists and scientists. All data obtained during the monitoring are available online.

ACTION 4: Complete the Natura 2000 network, especially filling gaps for the marine environment (non-relevant for Slovakia), and put in place the necessary conservation measures for all sites.

Elaboration and official adoption of management plans for Natura 2000 sites in Slovakia is still in progress. Efforts need to be put in communication with stakeholders to minimize their negative attitude and provide them with information about direct benefits to local economy from the actions included in the management plans.

ACTION 7: Further develop Species and Habitats Action Plans for the most threatened species and natural habitats as well as stakeholder platforms on the coexistence with conflict species (e.g. large carnivores).

In Slovakia more emphasis needs to be put into communication with stakeholders and their active involvement in development and implementation of Action Plans for species and habitats.

ACTION 8: Strengthen investments in nature

- Help Member States to improve their multiannual financial planning for Natura 2000

finančnom plánovaní pre sústavu Natura 2000 v rámci aktualizácie prioritných akčných rámcov pre financovanie Natura 2000.

- Navrhnuť 10% nárast rozpočtu programu LIFE určeného pre projekty zamerané na ochranu prírody a biodiverzity, zatiaľ čo celkový rozpočtový rámec programu LIFE ostane nezmenený.
- Podporiť investície súkromného sektoru do ochranných projektov.

ČINNOSŤ 9: Podporiť prepojenie s poľnohospodárskymi dotáciami, vrátane efektívneho využitia Natura 2000 platieb a agri-enviro-klimatických opatrení; tvorbu schém založených na výsledkoch. Pomoc farmárom cez poradenské služby a výmena informácií a inovatívnych prístupov cez tzv. Európske inovatívne partnerstvo pre poľnohospodársku produkciu a trvalú udržateľnosť.

ČINNOSŤ 12: Vypracovať návody na zavedenie zelenej infraštruktúry ako nástroja pre lepšie prepojenie území Natura 2000; podporiť riešenia priaznivé pre prírodu cez nástroje EÚ zamerané na výskum a inovácie a v rámci programu Horizon 2020.

through the update of their prioritized action frameworks (PAFs).

- Propose a 10% increase in the LIFE budget dedicated to projects supporting the conservation of nature and biodiversity, while keeping the overall budgetary of the LIFE program unchanged.
- Stimulate private sector investment in nature projects.

Slovak authorities have supported implementation of LIFE projects for several years. However, the procedure should be improved and financial guarantees provided to applicants prior to submission of the project proposals. Financial contribution from a business sector is not sufficient although in many cases the projects have positive benefits to local economy. Effectivity of investments into biodiversity conservation in Slovakia should be improved as in many cases there are not sufficient funds for field conservation actions.

ACTION 9: Promote synergies with funding from the common agricultural policy, including effective use of Natura 2000 payments and agri-environment-climate measures, the development of result-based schemes, support to farmers through farming Advisory Services, and innovation and knowledge transfer through the European Innovation partnership for Agricultural Productivity and Sustainability.

Communication and cooperation between the nature conservation and agriculture authorities should be improved. Lack of communication leads to contradictory funding of agricultural measures that have negative impact on biodiversity (e.g. timing of mowing of meadows, extensive grazing, etc.).

ACTION 12: Provide guidance to support the deployment of green infrastructure for better connectivity of Natura 2000 areas; support nature-based solutions projects through EU research and innovation policy and Horizon 2020 funds.

- Navrhnuť 10% nárast rozpočtu programu LIFE určeného pre projekty zamerané na ochranu prírody a biodiverzity, zatiaľ čo celkový rozpočtový rámec programu LIFE ostane nezmenený.

- Podporiť investície súkromného sektoru do ochranných projektov.

ČINNOSŤ 14: Podporiť propagáciu optimálneho manažmentu Natura 2000 území a zvyšovanie povedomia verejnosti o Smerniciach cez príslušné fora, s využitím nových technológií a posilnením prepojenia medzi kultúrnym a prírodným dedičstvom, najmä v kontexte roka 2018 ako Európskeho roka kultúrneho dedičstva.

Although GI measures are included in strategic documentation (e.g. action plans, strategies, landscape planning, etc.) their implementation is not sufficient enough. State as well as regional and local authorities should provide technical and/or financial support to projects to develop GI in their respective regions and cities (e.g. support to establishment of community gardens, restoration of treelines and hedgerows in the landscape, etc.).

ACTION 14: Support recognition of good management of Natura 2000 sites and awareness-raising of the Natura Directives through relevant fora, availing of new technologies and outreach activities, and strengthen links between natural and cultural heritage, especially in the context of 2018 as European year of cultural heritage.

Official events (workshops, conferences) to emphasise importance of management of Natura 2000 and protection of cultural and natural heritage should be organized. These issues should be actively communicated through media, addressing wide public, including nature conservationists and experts on conservation of cultural heritage.

SPOJTE SA S NAMI!

CEEweb for Biodiversity je sieť viac ako 50 environmentálnych mimovládnych organizácií zo strednej a juhovýchodnej Európy. Má široké skúsenosti vo všetkých oblastiach manažmentu Natura 2000, vrátane tvorby a implementácie legislatívnych nástrojov a projektov.

V prípade záujmu o bližšie informácie o konkrétnych aktivitách a možnostiach spolupráce, kontaktujte Moniku Kotulak, referentku pre oblasť Natura 2000 a vodnú politiku (kotulak@ceeweb.org).

Viac informácií o organizácii a jej aktivitách súvisiacich s Natura 2000 nájdete na internetovej stránke <http://www.ceeweb.org/welovenatura2000/>

CONTACT US!

CEEweb for Biodiversity has vast experience in all aspects of Natura 2000 management and implementation, including policy and project development. We are happy to consult, help and support your work towards better implementation of Natura 2000 in your country with the support of our member organization based in your country.

Should you have more questions, please contact our Natura 2000 and Water Policy Officer: Monika Kotulak kotulak@ceeweb.org.

More information on our related work:

<http://www.ceeweb.org/welovenatura2000>

